

ODTÜ MEZUNLARI DERNEĞİ'NDE ENERJİ PANELİ

ODTÜ Mezunları Derneği Enerji Komisyonu tarafından düzenlenen panelde 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ve kanunun uygulama sorunları tartışıldı. EMO adına panele katılan TMMOB Yüksek Onur Kurulu Üyesi Musa Çeçen, 4628 sayılı Yasa sonrasında elektrik alanındaki yapının bozulduğunu anlatarak, elektrik maliyetlerindeki ciddi artışlara dikkat çekti.

ODTÜ Mezunları Derneği Enerji Komisyonu tarafından, 6 Kasım 2010 tarihinde Derneğin Vişnelik Salonu'nda "4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu Uygulama Sonuçları" konulu panel düzenlendi. ODTÜ Mezunları Derneği Enerji Komisyonu Üyesi Yusuf Bayrak'ın yönettiği panele, ODTÜ Elektrik Elektronik Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Osman Sevaioğlu, Enerjisa'dan Muzaffer Başaran ve EMO'dan TMMOB Yüksek Onur Kurulu Üyesi Musa Çeçen konuşmacı olarak katıldı.

İlk konuşmacı olarak söz alan Muzaffer Başaran, Türkiye'nin kurulu elektrik gücü ve üretim miktarları gibi genel istatistik bilgileri verdikten sonra 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile ilgili görüşlerini aktardı. Başaran, kanunun "yabancı sermaye girişinde artış, serbest tüketicilerin tedarikçilerini seçebilmesi, elektrik KİT'lerinin nakit sorunlarının hafiflemesi, kurulu güç miktarında artışın yaşanması, rüzgar ve hidroelektrik santrallerine yapılan yatırımlardaki artış, kayıp ve kaçak oranının düşmesi" gibi olumlu sonuçları olduğunu ileri sürdü. Başaran, yap-işlet ve yap-işlet-devret gibi özel sektör elindeki ancak kamuya satış yapan santralleri de dahil ederek, elektrik

üretimindeki kamu kontrolünün yüzde 78 gibi hala çok yüksek bir seviyede olduğunu iddia ederken, kanun ve yönetmeliklerde çok sık yapılan değişikliklerin yabancı yatırımcıları kaçırdığını ve perakendeci şirket kavramının ortadan kaldırıldığını ifade etti.

Muzaffer Başaran, Elektrik Üretim Anonim Şirketi'nin (EÜAŞ) kapasite kullanım oranlarının çok düşük seviyede kaldığını ve kanun dolayısıyla yeni üretim yatırımları da yapamadığını, özel sektör üretim yatırımlarında ise ilerleme oranının çok az olduğunu vurgulayarak, bu durumun Türkiye'nin arz güvenliğini olumsuz yönde etkilemekte olduğunu anlattı. Başaran, Kamu İhale Kanunu'nun esas olarak inşaat işlerine uygun olduğunu savunarak, her türlü ihalenin soruşturma altına alınması sebebiyle bürokratların zamanında ve cesur kararlar alamadığını söyledi.

Muzaffer Başaran, konuşmasının son bölümünde ise 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun yürürlüğe gir-

mesinin üzerinden dokuz yıl geçmiş olmasına rağmen kanunun öngördüğü piyasanın hala tam olarak kurulamadığını ve yeniden yapılanma hedeflerinde önemli sapmalar olduğunu belirtti. Dağıtımdaki özelleştirmelerin tamamlanma noktasına gelmesi ve EÜAŞ santrallerinin özelleşmesi ile amaçlanan reformda önemli mesafe alınacağını söyleyen Başaran, hem üretimde hem de toptan satışta hala kamunun ağırlıklı olması nedeniyle uygulamalarının olumlu veya olumsuz sonuçlarını söylemek için henüz erken olduğunu belirtti. Başaran, henüz yeterli veri olmamasına rağmen dağıtımda kayıp kaçak oranının düştüğüne dair olumlu sinyallerin alındığını söyledi.

Prof. Dr. Osman Sevaioğlu ise bir kanun ile o kanunun uygulanmasının oldukça farklı kavramlar olduğunu ifade ederken, bir kanunun başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için her şeyden önce o kanuna inanılması gerektiğini savundu. Söz konusu kanunun siyasi

bir düzenleme olduğunu, oysa elektrik sektörünün hukuki, iktisadi ve teknik boyutlarının da olduğunu ifade eden Prof. Dr. Sevaioğlu, bu çerçevede bahsi geçen kanunun her şeyden önce Türkiye gerçeklerine uyup uymadığının tartışılması gerektiğini vurguladı. Sevaioğlu, 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun uygulamaya konmasından önceki dönemlerde devletçi yapının başta çalışan sayısının gereğinden fazla olması gibi sebeplerle başarılı olamadığı; mevcut siyasi iradenin liberal yapıya inanmaması ve dolayısıyla elektrik satış fiyatlarına müdahalelerde bulunması gibi nedenlerle günümüzdeki liberal uygulamanın da başarılı olmadığı görüşlerini aktardı. Sevaioğlu, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) üzerinde kurulmaya çalışılan siyasi baskının bertaraf edilmesi üzerinde durdu.

Sevaioğlu, şu anda Türkiye'deki toplam elektrik talebinin ancak yüzde

10'unun serbest piyasada alınıp satılabildiğini; bu oranının oldukça düşük olduğunu ifade etti. 4628 sayılı Yasa öncesi ve sonrasını karşılaştıran Sevaioğlu, bugün 2001 öncesine dönüldüğü yorumunda bulundu.

Panelin son konuşmacısı olan TMMOB Yüksek Onur Kurulu Üyesi Musa Çeçen ise, 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 2001 yılında yürürlüğe girmesiyle elektrik sektörünün yapılanmasının bozulduğunu anlattı. Çeçen, 2001 yılından günümüze kadar geçen sürede, tek bir kurumun yerine 970 üretim tesisi, 204 otoprodüktör, 1 otoprodüktör grubu, 76 toptan satış şirketi, 21 dağıtım şirketi, 127 organize sanayi bölgesi ve 21 perakende satış şirketi olmak üzere toplam 1420 parçadan oluşan bir yapının yaratıldığını kaydetti. Türkiye elektrik sektörünün tamamen tıkanmak üzere olduğu uyarısında bulunan Çeçen, özelleştirme lerin sektöre zarar verdiğini vurguladı.

Bugün gelinen noktada serbest piyasa yapısını savunanların da şikayetçi olduğuna dikkat çeken Çeçen, elektrik enerjisi alanına yönelik yapılan günü birlik siyasal müdahaleleri de eleştirdi. Musa Çeçen, denetim sorununa da değinerek, denetimin kamu adına ve kamu görevlileri eliyle yapılmasının Anayasal bir zorunluluk olduğunu vurguladı ve sektörün denetiminden hiçbir şekilde taviz verilmemesi gerektiğinin altını çizdi.

TMMOB Yüksek Onur Kurulu Üyesi Çeçen, 4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun uygulandığı dönemde elektrik maliyetlerinde ciddi artışlar olduğuna dikkat çekti. Maliyetleri azaltacak politikaların izlenmemesini de eleştiren Çeçen, özelleştirme sonrasında elektrik dağıtım bölgelerindeki yatırımların nasıl yapılacağına ilişkin belirsizliklere işaret ederek, bu durumun suistimale çok açık bir ortam yarattığını söyledi. ◀

